

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Аерокосмічний факультет
Кафедра технологій аеропортів

УЗГОДЖЕНО
Декан АКФ

Микола КУЛИК

«04» 09 2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

Анатолій ПОЛУХІН

«04» 09 2022 р.

Система менеджменту якості

ПРОГРАМА
Експлуатаційно-аеродромної практики

Освітньо-професійна програма: Технології робіт та технологічне обладнання аеропортів
Галузь знань: 27 Транспорт
Спеціальність: 272 Авіаційний транспорт

Форма навчання	Курс	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Самостійна робота	Форма семестрового контролю
Денна	4	8	135/4,5	135	Диф. залік 8с
Заочна	4	8	135/4,5	135	Диф. залік 8с

Індекс: РБ-1-272-2/21-2.2.2.4

Індекс: РБ-1-272-2з/21-2.2.2.4

СМЯ НАУ ЕАП 07.02.06-01-2022

Київ

Програма експлуатаційно-аеродромної практики розроблена на основі робочих навчальних планів № РБ-1-272-2/21 затвердженого 16.06.2021, № РБ-1-272-2з/21 затвердженого 15.06.2021, спеціальності 272 «Авіаційний транспорт» освітньо-професійної програми «Технології робіт та технологічне обладнання аеропортів».

Програму розробив:
професор кафедри технологій аеропортів

Олександр ТАМАРГАЗІН

Гарант освітньо-професійної програми

Людмила ПРИЙМАК

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри технологій аеропортів, протокол № 2 від «28» 10 2021 р.

Завідувач кафедри

Олександр ТАМАРГАЗІН

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Аерокосмічного факультету, протокол № 4 від «20» 12 2021 р.

Голова НМРР

Катерина БАЛАЛАЄВА

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

сторінка

1. Відомості про спеціальність та про освітньо-професійну програму	4
2. Відомості про бази практик	4
3. Цілі практики.....	4
4. Мета практики.....	5
5. Загальні компетентності.....	5
6. Фахові компетенції	5
7. Організація проведення практики	5
8. Тематичний план проходження практик	6
9. Підсумки проходження практики.....	6
10. Інформаційні джерела.....	7
11. Форма оцінювання проходження практики згідно Положення про РСО	7

1. Відомості про спеціальність та про освітньо-професійну програму

Підготовка здобувачів вищої освіти спеціальності 272 «Авіаційний транспорт» спрямована на навчання фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми функціонування авіаційного транспорту, експлуатації авіаційної наземної техніки і обладнання аеропортів. Теоретичний зміст предметної області складається з понять, концепцій, принципів розробки, виробництва, експлуатації, технічного обслуговування та ремонту авіаційної наземної техніки і обладнання аеропортів. При підготовці здобувачів застосовуються методи експериментального і теоретичного дослідження об'єктів і процесів на авіаційному транспорті та використовуються для навчання пристрої та прилади для здійснення вимірювання фізичних величин та параметрів з метою отримання характеристик об'єктів авіаційного транспорту; натурні зразки або макети об'єктів авіаційного транспорту; нормативно-технічна документація та об'єкти авіаційного транспорту; спеціалізоване програмне забезпечення.

Фахівці зі спеціальності 272 «Авіаційний транспорт» ОПП «Технології робіт та технологічне обладнання аеропортів» набувають знання та практичні навички з розв'язування складних спеціалізованих задач та практичних проблеми пов'язаних з професійною діяльністю у сфері авіаційного транспорту або у процесі подальшого навчання із застосуванням положень, теорій та методів природничих, технічних, інформаційних та соціально-економічних наук, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Сучасний розвиток авіаційного транспорту вимагає в підготовці фахівців особливу увагу приділяти вивченню сучасної експлуатаційної документації, національної та міжнародної законодавчої, нормативно-правової бази з функціонування елементів авіаційного транспорту; теорії, моделей та принципів прийняття рішень під час управління технологічними процесами в аеропорту.

2. Відомості про бази практик

Базами експлуатаційно-аеродромної практики в області авіаційного транспорту у сфері технологій робіт та технологічного обладнання аеропортів можуть бути аеропорти та авіаційні підприємства, організації та установи будь-яких форм власності профіль яких відповідає вимогам виконання програми експлуатаційно-аеродромної практики.

3. Цілі практики

Цілями практики є набуття практичних навичок із технічної експлуатації сучасної авіаційної наземної техніки та обладнання аеропортів, придбання навичок із самостійного аналізу поточного стану функціонування аеропорту, прийняття виробничих рішень з метою запобігання виникнення нештатних ситуацій в аеропорту.

В процесі проходження експлуатаційно-аеродромної практики в області авіаційного транспорту у сфері технологій робіт та технологічного обладнання аеропортів здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- законодавчу і нормативно-правову бази функціонування аеропорту;
- основи конструкції сучасної авіаційної наземної техніки та обладнання аеропортів;
- базові принципи технічної експлуатації авіаційної наземної техніки та обладнання аеропортів;
- технології наземного обслуговування повітряних суден;
- технології літнього та зимового утримання аеродромів.

Вміти:

- проводити регламентні роботи з технічного обслуговування авіаційної наземної техніки та обладнання аеропортів;
- оформлювати технічну документацію за результатами оцінки технічного стану авіаційної наземної техніки та обладнання аеропортів;
- планувати роботи в аеропорту із застосуванням авіаційної наземної техніки та обладнання аеропортів.

4. Мета практики

Мета експлуатаційно-аеродромної практики в області авіаційного транспорту у сфері технологій робіт та технологічного обладнання аеропортів є завершення формування випускниками вмій та навичок із управління технологічними процесами в аеропорту, поглиблення та закріплення здобувачами вищої освіти теоретичних знань з професійної діяльності.

5. Загальні компетентності

В результаті проходження практики здобувачі вищої освіти набувають такі загальні компетентності (далі – ЗК):

ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК08. Здатність працювати в команді.

6. Фахові компетентності

В результаті проходження практики здобувачі вищої освіти набувають такі фахові компетентності (далі – ФК):

ФК01. Здатність дотримуватися у професійній діяльності вимог міжнародних та національних нормативно-правових документів в галузі авіаційного транспорту, інструкцій та рекомендацій з експлуатації, ремонту та обслуговування об'єктів авіаційної наземної техніки і обладнання аеропортів.

ФК09. Здатність організовувати виробничу діяльність структурних підрозділів аеропорту, малих колективів виконавців (бригад, дільниць, цеху), щодо виробництва, експлуатації, ремонту та обслуговування об'єктів авіаційної наземної техніки і обладнання аеропортів, їх систем та елементів, включаючи обґрунтування технології виробничих процесів.

ФК10. Здатність застосовувати методи та засоби технічних вимірювань, технічні регламенти, стандарти та інші нормативні документи при технічному діагностуванні об'єктів авіаційної наземної техніки і обладнання аеропортів, їх систем та елементів.

ФК12. Здатність організовувати дію системи звітності та обліку (управлінського, статистичного, технологічного) роботи об'єктів та систем авіаційного транспорту, здійснювати діловодство, документування та управління якістю згідно нормативно-правових актів, інструкцій та методик.

ФК13. Здатність аналізувати техніко-економічні та експлуатаційні показники об'єктів авіаційного транспорту, їх систем та елементів з метою виявлення та усунення негативних чинників та підвищення ефективності виробничого процесу.

ФК14. Здатність організовувати власну роботу, роботу підлеглих та підпорядкованих підрозділів відповідно до вимог охорони праці, техніки безпеки та протипожежної безпеки на об'єктах авіаційного транспорту при їх експлуатації, технічному обслуговуванні та ремонті.

ФК15. Здатність організовувати та виконувати взаємодію між задіяними підрозділами та службами з експлуатації засобів авіаційного транспорту та наземного забезпечення польотів авіації відповідно до встановлених технічних регламентів.

ФК16. Здатність враховувати метеорологічні, кліматичні, сейсмічні та інші природні фактори при експлуатації аеропорту.

7. Організація проведення практики

Організаційне та навчально-методичне керівництво і виконання програми експлуатаційно-аеродромної практики в області авіаційного транспорту у сфері технологій робіт та технологічного обладнання аеропортів забезпечує кафедра технологій аеропортів. Розподіл здобувачів вищої освіти за конкретними базами практики, час їх перебування на них та призначення керівників практики здійснюється випусковою кафедрою з урахуванням замовлень підприємств, установ та організацій, що можуть забезпечити здобувача вищої освіти місцем проходження практики. Цей розподіл оформлюється наказом ректора університету не пізніше ніж за місяць до початку практики.

Експлуатаційно-аеродромна практика в області авіаційного транспорту у сфері технологій робіт та технологічного обладнання аеропортів проводиться згідно з договором між об'єктами практик і університетом, в якому узгоджуються умови проведення практики і порядок розрахунків відповідно до існуючих економічних умов.

До керівництва практикою залучаються досвідчені науково-педагогічні працівники кафедри, які беруть безпосередню участь у навчальному процесі. Керівництво практикою здобувачів вищої освіти на безпосередніх місцях практики (структурні підрозділи підприємства, лабораторії тощо) виконується керівниками практики від виробництва.

Обов'язки здобувачів вищої освіти, керівника практики від університету та від бази практики висвітлені у Розділі 4 Положення про організацію проходження практик здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету СМЯ НАУ П 03.01(20)-02-2021.

Здобувачі вищої освіти повинні суворо дотримуватися прийнятих на базі практики правил охорони праці і протипожежної безпеки з обов'язковим проходженням ними інструктажів (вступного і на кожному конкретному місці праці).

Під час проходження практики передбачені різні форми та методи поточного контролю. Щоденний поточний контроль здійснюється керівником від бази практики та полягає у контролі часу початку та закінчення роботи, відомості щодо особистої участі кожного здобувача вищої освіти у виконанні необхідного обсягу робіт, дотримання вимог інструкцій з техніки безпеки та охорони праці на робочих місцях, ведення щоденника практики тощо.

Підсумковий контроль полягає у перевірці щоденника практики та звіту про виконання індивідуального завдання в рамках програми практики, що має бути підготовлений здобувачем вищої освіти особисто та складання диференційного заліку.

8. Тематичний план проходження практики

Тематика навчальних завдань при проведенні практики може бути така:

- вивчення конструкції конкретного типу авіаційної наземної техніки або обладнання аеропорту;
- вивчення технологій технічної експлуатації конкретного типу авіаційної наземної техніки або обладнання аеропортів;
- вивчення конкретної технології наземного обслуговування повітряних суден;
- вивчення конкретної технології літнього та зимового утримання аеродромів.

9. Підсумки проходження практики

В результаті проходження експлуатаційно-аеродромної практики здобувачі вищої освіти досягають таких результатів – програмних результатів навчання (далі – ПРН):

ПРН3. Застосовувати сучасні інформаційні технології, технічну літературу, бази даних, інші ресурси та сучасні програмні засоби для розв'язання спеціалізованих складних задач в аеропорту.

ПРН4. Використовувати принципи формування трудових ресурсів, виявляти резерви та забезпечувати ефективність праці співробітників аеропорту.

ПРН5. Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, ефективно працювати у команді.

ПРН8. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПРН9. Аналізувати основні історичні етапи розвитку предметної області спеціальності.

ПРН10. Знати основні положення нормативно-правових та законодавчих актів України у сфері авіаційного транспорту, інструкцій та рекомендацій з експлуатації аеропорту, експлуатації та обслуговування об'єктів авіаційної наземної техніки і обладнання аеропортів, їх систем та елементів.

ПРН18. Знати призначення, специфіку та вміти аналізувати роботу структурних підрозділів аеропорту, малих колективів виконавців (бригад, дільниць, цеху), щодо виробництва, експлуатації, ремонту та обслуговування об'єктів авіаційної наземної техніки і обладнання аеропортів, їх систем та елементів.

ПРН19. Здійснювати технічне діагностування об'єктів авіаційної наземної техніки і обладнання аеропортів, їх систем та елементів, використовуючи ефективні засоби, відповідні технічні регламенти, стандарти та інші нормативні документи.

ПРН21. Знати та розраховувати основні показники звітності та обліку (управлінського, статистичного, бухгалтерського та фінансового) аеропортів під час експлуатації та ремонту об'єктів авіаційної наземної техніки і обладнання аеропортів.

ПРН22. Розрахувати техніко-економічні та експлуатаційні показники об'єктів авіаційної наземної техніки і обладнання аеропортів, їх систем та елементів.

ПРН23. Знати основні вимоги охорони праці, техніки безпеки, протипожежної безпеки та санітарно-гігієнічного режиму при здійсненні професійної діяльності.

ПРН24. Вміти організовувати взаємодію між службами та підрозділами з експлуатації повітряних суден та наземного забезпечення польотів авіації в процесі виробничо-технологічної діяльності аеропорту, приймати в ній безпосередню участь.

На основі записів у щоденнику практик здобувач вищої освіти складає письмовий звіт про виконання програми практики та індивідуального завдання, вимоги до яких містяться у Розділі 5 Положення про організацію проходження практик здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету СМЯ НАУ П 03.01(20)-02-2021.

10. Інформаційні джерела

1. Повітряний кодекс України. Постанова Верховної Ради України.
2. Airport Operations. Norman J. Ashford, Clifton A. Moore, Pierre Coutu, H.P. Martin Stanton. Published by McGraw-Hill Professional. 2021. 605 page.
3. Managing airports: an international perspective / Anne Graham. Description: Abingdon, Oxon. New York. Routledge, 2018.
4. Airport Handling Manual / IATA.
5. Airport engineering: planning, design, and development of 21st century airports / Norman J. Ashford, Saleh Mumayiz, Paul H. Wright. – 4th ed. – 2011. – 753 p.
6. Doc 9137. Airport Services Manual.
7. Doc 9157. Aerodrome Design Manual.
8. Doc 9284. Supplement to the Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air.
9. Doc 9756. Manual of Aircraft Accident and Incident Investigation.
10. Annex 14, Volume I, Aerodrome Design and Operation.

З урахуванням специфіки технологічних процесів, що забезпечуються підприємством – базою практики, до переліку інформаційних джерел можуть бути додані спеціальні вітчизняні та міжнародні стандарти, стандарти підприємства, описи, наочні посібники, керівництва з технічної експлуатації тощо.

11. Форма оцінювання проходження практики

Оцінювання окремих видів виконаної здобувачем вищої освіти навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1

Зміст робіт, що підлягають оцінюванню в результаті проходження експлуатаційно-аеродромної практики та відповідна кількість балів

№ п/п	Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
1	Організаційні збори. Ознайомлення з чинними інструкціями з охорони праці та навколишнього середовища на підприємстві – базі практик.	10
2	Проходження інструктажу з організації охоронно-режимних заходів на території підприємства.	10
3	Вивчення конструкції конкретного типу авіаційної наземної техніки або обладнання аеропорту	10
4	Вивчення технологій технічної експлуатації конкретного типу авіаційної наземної техніки або обладнання аеропортів.	10
5	Вивчення конкретної технології наземного обслуговування повітряних суден конкретного типу.	10
6	Вивчення конкретної технології утримання аеродрому.	10
7	Розробка заходів з підвищення ефективності авіаційних технологій, використання авіаційної наземної техніки, обладнання аеропорту.	10
8	Аналіз питань з охорони праці на конкретному робочому місці на підприємстві – базі практик.	10
9	Аналіз питань з охорони навколишнього середовища на підприємстві – базі практики.	10
10	Оформлення та захист звіту і складання диференційного заліку	10
	Усього за диференційований залік	100

Залікова рейтингова оцінка з практики визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів роботи, передбачених програмою практики.

Виконані види навчальної роботи зараховуються здобувачу вищої освіти, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

Підсумкова рейтингова оцінка з практики, перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS.

Підсумкова рейтингова оцінка з практики в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, до навчальної картки та індивідуального навчального плану студента, наприклад, так: 92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е тощо.

Підсумкова рейтингова оцінка з практики заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				